

Szerkesztőség: Az arad-csanádi egyesült vasutak pa- lotjában. Bérmentesen leveleket csak ismert köztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk. Kiadóhivatal: Az arad-csanádi egyesült vasutak pa- lotjában van a hirdetések, előfizi- kési pénzek és kiadás körül pára- sok bérmentre küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelenik kétféle és háromszor a h. Előfizetési árak: helyben: 12. - fél évre: 6. - 1. évre: 12. - 1. évre: 12. - 1. évre: 12. - Hirdetések díja: 8. - 1. évre: 12. - 1. évre: 12. - 1. évre: 12. -

A szavazás után.

Arad, március 27. Az ellenzéki elbuzulás azon kacag- tató jelenségeitől eltekintve, melyeket a 109 szótöbbség miatt felhozunk, mi azt kérjük: vajjon az ellenzék által e vita egész folyamán követett taktika a parlamentarizmus határait közt mozogott-e? Kérjük: vajjon úgy áll-e a helyzet, hogy az ellenzéki törekvések sikere egy szakasz megváltoztatását, egy többség megváltását, egy kormány meg- baktatását jelenti csupán?

Mindenki, a ki elfogulatlanul tekint vissza a történetekre, kénytelen lesz el- ismerni, hogy a kérdés rég kiragadta- tott természetű határai közül. Nem a 25. §-ról, nem a két éves szolgálatról, nem is a tisztviselés magyarságáról s nem is a Tisza-kormány hatalmon ma- radásáról volt e küzdelemben szó immár. A küzdelem egyszerűen a körül folyt: a parlamentarizmus elv diadalm- kodjék-e vagy egy félteni igatás.

A körül: ez ország politikailag irányadó s törvény és alkotmány szerin- t arra jogosult vezértényezői érvényesít- sék-e akaratukat, vagy néhány agitator, kiknek terrorizmusa a kifejlődött vi- szontagságok utolsó stádiumában már nem csupán a többség előtt tünt fel gyűlöletesnek és türehetlennek, hanem a kisebbség előtt is, melynek vezérei ez ország sorsára, pártjuk közvéleményére s fejlődésére való jogosult befolyásu- kat látták veszélyeztetve e minden po- litikai és etikai alap nélkül való sze- replés elhatárolódása által.

S hogy a szabadelvű-párt ezt a nehéz küzdelmet a nélkül állt ki, hogy soraiban egyetlen pillanatra is komoly válság fenyegett volna, abban bizony- nyal volt része s nem csekély része e párt összes tagjai bizalmának a párt vezére iránt. Tisza Kálmán politikai egyéniségét e vitában oly kíméletlenül, oly állandóan, oly érdemtellenül támad- ták ellenfelei, hogy alig tűnhetik föl, ha kiemeljük, hogy a szabadelvű párt — teljes tudatában e támadások tárgyá- és személyi igazságtalanságának — e támadások által csak még öntudatosabb soraközésre buzdult a férfiú köré, ki, ha valaha, e több havi küzdelemben mutatta meg igazán fényesen hazafias feláldozása nagyságát, politikai erje

öntudatoságát, tisztellett alkotmányos- ság és szabadság követelményei iránt s fensőbbeségét mindazokkal szemben, a kik jogot véltek ápolni arra, hogy a csinált izgalmak hatása alatt ellene oly módon törjenek, a mint azt a politikai küzdelmekben nálunk eddig még joga- sultnak nem tartották.

A szabadelvűpárt, e támadások visszautasításával becsületes poitiikai kötelességét is teljesítette keddi szava- zatával. S az lesz az ellenzékre a mai- nál is keserűbb kiábrándulás, hogy meg fog győződni a közel jövőben, hogy a nemzet képviselőinek hatalmasan nyi- latkozott közvéleménye — bár meny- nyire igyekezzenek is az ellenkezőt bi- zonyítani — teljes mértékben helyes- lére talál magában a nemzet politikai- lag számot tevő nagy rétegeiben is s hogy azok, ha voltak is egy s más részletkérdésben agályai s ki nem elégitett aspirációik, nagyban és egész- ben egyetértenek a politikai iránynyal, mely érvényesült s a parlamentariz- mus, alkotmányos fejlődés zavartalanságát a legdrágább kincsnek tartják s tudják, hogy azt a most lefolyt küzdelemben, kik veszélyeztetették s kik védelmezték meg.

Czáfolat. Az a közlemény, mintha O Felsége a napokban Kálmán gróf minisztert Tisza a miniszterelnökkel egyi- dejűleg fogadta volna, tévedésen alapul. Tisza miniszterelnököt — mint a „Bud. Corr“ jeleni, — ő felsége délelőtt fél 11 órakor, Kálmán gróf minisztert pedig déli után 1 órakor fogadta.

A közös hadügyminiszter Budapesten. B a u e r báró közös hadügyminiszter, ki kedden délelőtt O Felsége által hosszab- kihallgatáson fog dtatott, délután a futárvo- nattal Bécsbe visszautazott.

A döntő ülés. Mint távirataink jelentet- ték, a képviselőház, keddi ülésén a véderő javaslat 24. és 25. szakaszai ellen szót U r a y és Károlyi Gábor gróf, mire elnök — szólásra senki sem lévén többé feljegyzése, a vitát élénk és örömet- les előjénések közt 1 negyed 12 órakor be- zárták. Következtek most a zárbe- sédek. E címen először M ü n n i c h Aurél előadott a szó, ki röviden, de hatásos, lelkes szavakban és tapintatosan be- szélt, nem zavartatta magát az ellenzéki köz- bekiáltások által; utána B o l g á r Fe- rencz, mint a különvélemény előterjesztője beszélt a külön vélemény mellett. Most G a j á r y Udón, mint az ismeretes határozati

szavazást benyújtója tartott igen sikertelt po- litikus beszédét, mely főképp vége felé len- dülettel volt és az ellenzéknek nem egy ke- serű igazságot mondott oda, melyeket azon- ban az ellenzék nagyfokú türelmetlenséggel hallgatott. A többség pádjain élénk helyes- lés kísérte Gajary szavait, melyekre Fe- rencz személyes kérdésben fe- lelve röviden, Hoitsy ugyancsak rö- viden védekezett Gajary azon vádjá ellen, mintha az ellenzék igazolt volna. Majd Fe- j é r v á r y miniszter röviden nyilatko- tva Zethureczky szerződés elhunytára vonat- kozólag, elnök a tanácskozást befejeztetnek jelenté ki.

Most következtek nagy érdeklődés- közt déli órák a szavazások. Ezek során B e ö t h y Akos módosítá- nyát visszavonván, a ház felállás és ol- va maradás után elvetette Hoitsy módosítá- nyát, melyben új 34. §. felvétele javasol- tatott, valamint a külön vélemény 1. és 3. pontját. A különvélemény 2 pontjára nézve (melyben mondták, hogy az önkéntesek ez- után is egy évi szolgálatuk után a tartal- lékba helyeztessék át) névsze- rint szavazás következett, a ház e pontot is 254 szavazattal 145 ellenében, tehát 109 szótöbbséggel mel- lözte. Szavazás alatt lépett a terembe a mi- niszterelnök, ki az ellenzék éktelen hoch- kiáltásokkal fogadott, melyeket azonban tu- luharsogtak a többség pádjairól felhangzott lelkes hosszas éljen- sések.

Ez alkalommal a szabadelvű párttal el- lentésben szavazott Rakovszky István, Szi- lágyi Dező, Zichy Jenő gróf, kiket az el- lenzék meg is éljenzett. Pártunk- kal szavaztak ellenben a pártunk kiválik közül V a d n a y Andor s Széll Kálmán.

Nyomban e szavazásra következett egy második névszerinti szava- zás a azon kérdés fölött, hogy elfogadjá-e a ház általánosságban a 24. és 25. §-okat? A ház e szakaszokat is általánosságban 144 szótöbbséggel szavazta, tehát szin- tén 109 szótöbbséggel el- fogadta. (A többséggel szavazott Vad- nay Andor, Széll Kálmán; az ellenzékkel Boér Béla, Szilágyi Dező, Zay és Kricsa- lussy Vilmos.) Az ellenzék ezen szavazás- alatt is helytelenkedett. Kaas és Polányi indokolták szavazataikat, mit pedig a ház szabályok tiltanak. Thaly pedig egész- fiatalosan, háromszor, gyorsan egymásután monda ki a „nem“ szót, mire a több- ség nevetve tapsolt Thalynak. Erre aztán részletes szavazás után mindkét szakasz, az ös- szes módosítványok mel- lözésével, pontonként, ugyisintén a Gajary-féle határozati javaslat is változatla- nul elfogadott. Az ülés 3 órakor végződött.

Tanügy.

— Szellemi tulterhelés az elemi iskolában. — (Vége.)

A nyelvtan tanításánál téves azon felfo- gás, mintha az elemi iskolának célját a grammatikai oktatás képezné. Itt határozot- tan a helyes írásmód és fogalmazásnak kell előtérbe lépni s a szoroson vett nyelvtani részre csak annyiban kitérni, a mennyire a nyelvtan lényegének megtanításánál mulha- lanul szükséges van, a mit azonban a növe- dék a kifejűt módszer segítségével a nye- v é r z é k alapján levezethetnek. Az itt érintet- tek elcsajátítására kézi könyv nem szüksé- ges már csak azért sem, mert a nyelvtan a leghelyesebben az olvasmányokkal kap- csolatban kezelendő s annak reguláit beemlégtetve teljesen felesleges, mivel a főcél: a nyelvtan és gond- olkodás helyes fejlesztése képe- sítik.

A földrajz tanításánál meg még annyi- szükséges sincs kézi könyvre, mint a nyelvtan- nál, mert ezen tantárgy leghelyesebben u t a z á s i m o d o r b a n t a n i t a n d ó, a mire edig nem kézi könyv, hanem jó térkép kívántatik. S mi- után ezen tantárgy a főszék a térkép helyes, és biztos olvasása, nem pedig az egyes, sokszor elvont geographiai fogalmak beemlézése képezi, magától értődik, mi- szerint a jelzett cél szolgálhatában nem a kézi könyv, hanem a térkép áll. Az elemi iskolák 4. alsó fokozatán nyújtandó geogra- phiai ismeret csak az egyes országok általá- nos körvonaloására terjed, melyet minden tankönyv nélkül közölni lehet és kell is a növedékekkel, kiknek az nem tartozik élet- szükségletük közé.

A szántan tanításának célpontja a fejbéli számvetésre csak s ez érvényesül- t meg a regula szerint folytatott számvetések- nél is. A gyakorlati életből merített példák előbb szóbelileg fejtegettetnek s csak akkor- vetetik elő a jejjászámolás, midőn már a feladott példa azjól megfajtetett. A példák- ká a tanító ad a fel- s az ő segédkezése mellett oldatnak meg s így az ugynevezett példákra a csupán a tanítónak van szük- sége munkája megkönnyítése céljából. Azért a tanulóra nézve az csak felesleges teher, mely reája nézve csak azért előnyös hogy belőle házi feladványok özőnével lát- tassék el; a házi feladványok pedig hát- rozzatlan előmozdítják a tulterhelést s így azok megszűntetendők.

Ezen ily felesleges az ugynevezett ének-könyv is, a minek édes-keves hasznát veszik a növedékek, kik az ének dara- bokát amugy sem tőrtől, hanem csak csak hallás után tanulják meg és gyako- rolják be, a mihez tankönyv nem szük- séges.

Ime tek. iskolások, ezekben nyilvánul saját tapasztalatom alapján megkritályosult meggyőződésem, a melyekből méltóztatik belátni állításon azon igazságot, misze- rint az elemi iskola 4. alsó osztályában az

olvasó könyvön kívül más tankönyvekre ab- solute szükse- nincs, s hogy addig mégis használtatnak, annak oka — ismételve hang- sulyoztatok, — a hiányos rendezésben ke- resendő.

Endrődy Sándor tanár kit a nyelvtan- nítás terén tekintélynek ismertnek, a követ- kezőket mondja a közepre tanodai nyelvtan- tanításáról: „Eredményt a kar- tok, tiszta, hamisítat- lan eredményt! Akkor félre minden pedana ana- sulyrissal, minden gram- matikával az alsóbb oss- lyokban. Játssza a sze- retve tanuljon a gyer- mek, — a bölcsességet me- rev, elvont eredményt helyett kapjon anyagot fantáziája számára, me- leg lelkét, színt kedély- nek, — a tcherből pedig csak annyit éressen, a mennyi benne az élve- zet, gyönyör. S ha az al- sabb osztályokban egye- sen gagyog, biztosra ve- hetjük, hogy a felsőb- bekben tud majd jól be- szélni. A szakadatlan grammatizálás, aso- n- ban megöli a bosszú ké- pességét; korlátos, bémít- megfélemlit.“

S ha ennek így kellene lenni a közep- tanodákban, még inkább így a népisko- lákban.

A miniszteri rendelet 44. §-ában aa foglaltatik, hogy a mit könyv nélkül meg- nyithatni, könyvek megszerzésével és mo- tanításával a növedékek ne nyomorgattaz- sanak.

VI. Szak körökben mindinkább kezd megszilárdulni azon meggyőződés, hogy a növedék 6. évének betöltésekor még nem áll azon szellemi és értelmi fejlettségi fo- kon, mely az elemi iskola I. osztálya szá- mára előirt tantárgyak megértésére, teljes és alapos elcsajátítására megkívántatik. Ki- tünik ez leginkább a számolás tanításánál észlelt azon tapasztalatból is, miszerint a 20-as számkörben 4 alapvelettel biztosan a határozott könnyűséggel csak a senia- liabb tehetséggel megáldott növedék tud számolni és 100 körül 80 csak- vontatva s bizonytalanul számol; míg el- lenben olvasni 100 körül 80 biztosan meg- tanul, ha rendkívüli akadályok nem merül- nek fel. Honnét van ez? Onnét van, mert ez olvasás gépléses, sziszta értelmét, jó sze- met és fület föltételez, míg a számolás a lelki erőnek fejlettebb fokát feltételezi. Es ezen tapasztalat — tek. iskolások — általános s így a tulterhelés gyökérének egyik ága ezen törvényes intézkedésbe is belenyulik, mely a tanulók iskolakötele- s korát már azok 6. évében állapítja meg. Ennek volt ugyan névben értelme az 1868. évi XXXVIII. t. cz. megalkotásának idejé-

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

Mindennapitörténet.

Néma csend a kis szobában, Semmi láрма, semmi zaj. Néha hallik fel csak annak A haldokló kis fiának, Ajakáról halk sóhaj. A haldokló ágya mellett Sápadt asszony térdepel. Halk imára nyílik ajka, Egyre mondja, egy hajta: „A fiúnak élni kell!“ Faluvégi nagy korcsmában Járja zene, vigalom. Biró fia azt kiálta: „No ki legény a csárdába?“ Ide... majd megmutatom!“ Faluvégi nagy korcsmában Sápadt asszony betekint. „Hallod a szót, Imre lelkem? Jöjj ki percára hű szerelmem, Kedvesed vár idekint.“ Biró fia büszke arccsal Eitaszítja a szegényt... Csapodár nő kettő, három, Gunyolódva a leányom, Közbe fogja a legényt. „Hallod a szót, Imre lelkem? Fünk az éjt el nem éri. Siess hozzá... anyja kéri Ha még látni akarod.“ Biró fia büszke arccsal Kedvesére ráriad. „Ha mulatok, akkor asszony Gondja soha ne aggaszon. Huzz rá erigény egy vigat!“

Nem hallik már többé annak A haldokló kis fiának Ajakáról halk sóhaj... Fálvegi fénye, rémes árnya Az asszonyra rácsik. „Ez a sorsa mindig annak, Kit édes szók törbe csálnak.“ S faldokolva könyezik. Faluvégi nagy korcsmában Biró fia csak mulat. „Éjt nem éri?... Hát ne érje! Jobban is jár, mintha élne... Oh, mi balga gondolat!“ Faluvégi nagy korcsmába Sápadt asszony besiet. „Imre lelkem, hallod a szót? Nézd legalább a koporsót... Ugy enyém ő, mint tied.“ „Mit? Koporsó?... Rég óhajtom Miért e köny? Mért remegsz? Vigan asszony! Sirba szállott Ki bilinesként köztünk állott. Ott az ajtó... elmehez!“ „Mit? Mehezt?... Nem ugy, te ember! Mit fogadtál, tudod-e?“ „Ej, csak akkor nem vehettek? Hiszen akkor ki nevetnek! Ott az ajtó... kiele!“ Sápadt asszony sirva megy ki, Hangot ad a néma hab... Feje fölött a mély érvény, Ot magában eltemetvén, Morgolódva összecsap... III. Faluvégi nagy korcsmában Ureg halász berohan. „Asszonyt fogtunk a Tiszába? Emberek, ki ismer rája? S nézik... nézik komoran.“ Biró fia megismeri Szeretője tetemét. Arcza kékül, egyre rémul S kirohanva a zenéből Nézi a víz fenekét.

Es azóta éjjel, nappal Ott osatogol szüntelen. Etlon szemjén, öszesesve, Holt szeretőjét keresve Kotor a víz szélében. Vasa Géza Színész-Pantheon. (A jutalomjátékok alkalmából.) — „Az Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. — Bera Paula. Ott ülünk a Pohl-kávéházban a bohe- mek asztalánál. Szűcsöltük a feketét és — vitatkozunk. Mert e nélkül nem adjuk. No de azt se kell ide írnom, hogy színházi dolgokról volt szó, mert tudnillik: aki más témával áll elő, azt lehurrogják. Változatosság kedvéért ma nem szid- tuk a rozg előadást (az érzékeny direktor kedvéért legyen itt megemlítve, hogy ilyen- kor a színész tagok tartózkodnak minden meg- jegyzéstől) arról sem volt szó, miért változott ismét a repertoire, milyen szellemesen akar a direktor magának publikumot fogni az uj- bérletre, hanem felvetették a kérdést: le- h e t e „Pantheon“t írni a n é l- k ü l, h o g y a b b a n s z ó v o l n a a d i r e k t o r r ó l. Az egyik, ali mondták ki a kérdést, már is oda vette; — Ez lehetetlenség, sokkal inkább összerfört a direktor egyik másik taggal, semhogy őket külön lehetne választani. Még folytatta volna, de az egész asztal egyhangul azt felelte erre: — H m l a „Figaro“ belmunkatársa. A második meg azt állítja, hogy a di- ektor örtl annak, ha a „Patheon“-ban is olvashatja nevét. Mert a direktor tör az emlegettetés után. (Valaki közbekiáltja: ta- lán azért rendez rosszul a repertoiret, sa- zódott olyan tagokat, kik nincsenek a kö- zönség nyére, mert az emlegettetést óhajtja.) Végre a harmadik azzal áll elő, hogy a legjobb konkrét példát venni. Ebből leg- hamarabb deríthetjük ki az igazat.

Az egyik Medgyaszay nevét említi, a má- sik Kazaliozky nevét hozza fel, a harmadik Kövessinéről akar szólni, a negyedik Brez- nay Anna nevével áll elő, az ötödik... meg azt mondja: bárkit vehetünk, minden egyes színész vagy színésznő erre igen al- kalmos. A hatodik azt mondja: Talán leg- czélzertőbb lesz olyas valakit elővenni, kik eddig még nem volt — jutalom- játéka. Ezen aztán kapva kaptak. Meggyeztek, hogy Bera Pauláról lesz szó. — Nos igen, Bera Paula. — kezdi az egyik, hát nem a direktor szoritotta hát- térbe? — De én láttam őt egy párszor nagy szerepben. Ti ellenséget vagytok a direk- tornak. Onkélkül vádoljátok őt. (Hogy ez — egy szerencsétlen bérlő volt, azt monda- nunk sem kell.) Volt erre hahota! Még a színész tagok is — mosolyogtak. — Igen, játszott egy párszor — jegyzé- meg végre valaki. Ha az emlékezetem nem- ceal, láttam őt az „Uj élet“-ben, mint Adél, „Felhő Klári“-ban, mint Viola Eva. Még folytatni akarta, mikor egy sben- tentes megjegyzé: — Igen Medgyaszaytól vette át az utol- só porozben e szerepeket. — No már az mindegy. Játzott — itt- arról van szó. No meg aztán „Rákóczi Fe- rencz fogság“-ban Amáliát. A bérlő hamarosan megjegyzé: — Még pedig azt a szerepet kétszer is. Hm! Most tessék erre felelni. — Aztán igen, ő adta Minnát is a „Jár- vány“-ban... stb. — Hja! ugye már kifogytál! — De hogy fogytam ki, Hanem azt hiszem, elmondtam bizonyágnul egy pár- szerepet. — De nem is tudod folytatni. — Láttam őt „Fron-Frou“-ban is. Louis-t játszotta — Es aztán megint leakadt.

Tessék csak folytatni. Zugott az- asztal. De bizony a direktor-védő utrannak nem- jutott több az észbe. — Hát akkor kieszítlek. „Vörös sap- ká“-ban is láttam. Terést adta. — Hja! na lám! — kiáltott örömmel a — bérlő, — No meg aztán Athenais is ojját szótta egyszer a „Vasgyáros“-ban. — De barátom, azt hiszem kifogytunk, jegyzé meg a vita megkezdője. A bérlő hamar elővette noteszét, meg- nézte az előadott és végig nézett darabo- kat, forgatta ide meg oda, említette egy- ta- lálomra vagy talán azért, hogy kirívja ma- gát: Franciillon-t, de aztán megint csak la- posgatott, tovább-tovább. Már azt hitte, hogy hiába, mikor oda ért a szemé a dél- utáni előadások sorozatára. Nem ott látja „Zsigmond király álma“-t? Mindjárt fel- is említi. De persze csak kacagás volt erre a válassz. Aztán elkezdtek találgatni, mi is annak az oka, hogy mellőzték? Egy hírlapíró (más nem is lehetett), kit „Közvélemény“-nek szoktak nevezni Medgyaszaynak tudta ezt be. A bérlő — mikor már látta, hogy az- előbb belesült — annak tulajdonította ezt: Hja, inkább játszik énekes szerepeket. Erre a kijelentésre aztán mindenki nagyot nézett. Bera Paula énekesnő. Volt aztán magyarázat. — Igen, ját- szott valamikor ilyen szerep is. Sőt a mi- ben legelőször fölűnt, Lassák Zeussa volt. — A kolozvári szinpadon e szerepben aratta az első sikert. A közönség ugy meg- kedvelte, hogy mindjárt nagyobb szerepe- ket osztottak a kezdő színésznőnek. — S mióta drámai színésznő? Erre aztán Kövesai, a volt színigaz- gató adta meg a válassz. — En tettem azt. Három év előtt, mi- kor társulatomhoz szerződöttem.

en, mert hisz akkor már a 6. évnél meg kellett kezdeni az oktatást, hogy a felsőbb osztályokat is befejezhesse a tanuló, mire a hadkötelek kora elérte, nehogy elesésk a műveltség az önkéntes kedvencsényűtől; de ma, a mindenkori újabb vélekedés utján kerül sorozás alá, mitem vesztend azáltal, ha a 7. évből kezdődik az iskolai oktatás, sőt ellenkezőleg csak ugyane, mert mindegyik osztály feladatát egy évvel később, tehát fejlettebb korban tanulva meg oldani s így az oktatás reá néve csak előnyös lenne, míg másrészt a nem tudományos pályára készülő, kik mindenkor több segítséget, iskolaiakat amugy is előbb bevezetik, sem mint a hadkötelek kora elérik.

VII. Szintén jelentékeny befolyást gyakorol a uterhelés előmozdítására főleg a miveltebb társadalmi körökben észlehető tapasztalati tény, hogy sok szülő gyakran idő előtt szorítja gyermekét idegen nyelvnek és zene megtanulására. Legtöbbször az iskolából kijárva a gyermek még gyengén elméje a kimerült szellemét pihenő sem tartott, már ismét tanuláshoz ül; várja a nyelv vagy zongoramester. S így nem csoda, ha ennyi oldalról jövő szellemi terhelés folytán a nemzet fizikai ereje mind egyre hanyatlal, a mi sajnos az évenként ismétlődő katonai forrásoknál oly eklatánsan nyilvánul.

Tekintetes iskolások! ezekben volt szerencsém előadni a uterhelés okait, melyeket közvetlen tapasztalataimból ismerlek, s melyeknek felsorolása után hátkorodom javaslataimat a következőkben előterjeszteni.

1-6. Kivánatos, hogy a növendékek az utkalan s lélekölő, könyv nélküli magolásra ne szorítottassanak. S miután a hittani tárgyak kivétel nélkül magoltatva tanítanak, s miután a felekezeti felekezések elzárkózának az údvos és anyiszor hangoztatott reform elől, tisztellett kérem a tek. iskolásokat, tegyen kezdeményezést lépést a törvényhozásnál, ott sürgeesse s ha kell presztízsát is elfogultságot szabadulni nem tudó, vagy nem akaró felekezést, hogy ébredjen fel valahára a mely álomból s léptesen éltebe údvoséba, az elemi iskola növendékeinek szemleli érettségével össze egyeztetendő reformokat, adjon oly alakot a hittannak, hogy azt jó kedvvel és szellemi emelkedéssel tanulhassák a fejlődés kezdetén álló növendékek.

2. Mivel a szellemelő bénító magolás megszüntetése csak akkor válik lehetővé, ha az arra oly nagyon alkalmas tankönyvekkel a növendékek nem terhelhetők túl, rendelje el a tek. iskolásokat, hogy az elemi iskola 4. és 5. fokozatán az oktatás körpontját az olvasókönyv képezze, melyen kívül — a reáliai tanítására — semmi más tankönyv ne használtsék. Azt annál is inkább megtehető a tanügyi hatóság, meri azt, hogy az egyes tantárgyakat tankönyvből kell a tanulóknak megtanulniok, sem törvény, sem felsőbb rendelet nem mondja, sőt ellenkezőleg a már ismételt hivatkozott miniszteri rendelet 44 §-a világosan in tézkedik arra néve, hogy a mit könyv nélkül megtehető tanítani, könyvek beszerzése és betanítása által a tanulók ne nyomorogtassanak.

3. A német olvasás, illetve nyelvtan tanítását, miután magyar anyanyelvű iskolákra ily mű engedélyesve nincs, tehát tan könyv hiányában tanítani amugy sem lehet, az elemi iskola 4. és 5. osztályában szüntesse be; ha azonban a tek. iskolások ily mezes szeméző intézkedése alkalmazását — tekintve városunk polgárok viszonyait — életképesnek nem találja czélszerűnek a német olvasást a III. osztályban engedje meg, a hol is a nagy betűkig haladának a tanulók, a többi a 4. 5. 6. osztályok felad-

tává méltóztatassék teni. A heti órák száma mindegyik osztályban a miniszteri tanterv szellemében allapítassék meg; ennek ki retében tanítassanak a reáliai.

4. Miután a III. osztály növendékei még nem jutottak el az értelmi s szemleli fejlettség azon magaslatára, melyet az ősz szettett mondatok szerkesztése s gyakran komplikált természete feltételez, a magyar nyelvtan ezen részét ne tárgyalja tüzetesebben ezen osztály, hanem illeszkessék be a 4. osztály tananyagának keretébe. A nyelvtan tanításánál a folyó név a grammatikai részre, mint inkább a helyes írás és fogalmazás tanítására fektetessék.

5. Irjon fel a tek. iskolások a magas miniszteriumhoz, ha s kell a törvényhozó testülethez az iránt, hogy az iskolakötelek kor a gyermek 8-ik éve helyett annak 7-ik évében állapítassék meg, vagyis a törvény ez a §-a módosítassék.

6. Hason oda a tek. iskolások, miszerint a tanköteles gyermekek a miniszteri utasítás 30. §-a értelmében, a községi elől járósság által előlkorán irattassanak össze s a lakosok a szűnő idő alatt felhívassanak, hogy tanköteles gyermekeiket az iskolai elől 1. évében — az erre kitűzött idő alatt — beírassák és az iskolai év 2. hónapja után utjonez növendékek az I. osztályba fel ne vétessenek, mert ha van ok és tényező, mely a uterhelést előmozdítja, ugy bi zonyára a később történő beírásuk egyike ezeknek.

Ezek után ismételve kérem a tek. iskolásokat, méltóztatassék indokolt jelentést semhez kapcsolt javaslataimat magávévá ten ni, a mennyiben azt az ügyre néve előnyös nek méltóztatik találni.

Mely tisztellett maradiam a tek. is iskolásoknak.
Arad, 1889. márcz. 20-án
alázatos szolgálója:
Csik János,
igazg. tanító.

NAPTÁR.

Márczius 28. Csütörtök Róm káthol. nap tár: Szentus p. hv. Prot. naptár: Malikus. Görög. orosz naptár (márczius 16). Szabinsz vt. Nap kö l 6 óra 43 perczok, nyugszik 6 óra 21 perczok.

Márczius 28. Arad város iskolásközének ülése d. u. 4 órakor.

Április 1. és 8. Arad megye állandó választmányá nak ülése d. u. 9 órakor és 13-án d. u. 3 órakor.

Április 15. Arad megye köztörvényhatósági bizottságának tavaszi évszabados közgyűlése d. u. 9 órakor.

— A „Kölcsey-Egyesület” nyilvános könyvtára. (Kölcseyutca 3. szám.) nyitva van kedden és szombaton d. u. 3-4-ig, és pénteken d. e. 11-12 óra között.

NYILATKOZAT.

Méray Horváth Károly ma jegyzőkönyveket és aktákat közöl a köztem és közte fenforzó ügyben.

Az én megbízottaim végnyilatkozata csak akkor lesz közzétehető, s ezt által Méray Horváth is tartozott volna bevárni, mikor a jelenleg Budapesten idéző új. Takátsy Sándor urtól a felküldött okmányok visszaérkeznek.

Addig is azonban tartozom három észrevételt tenni.

Eötvös Károlynak Purgly János urhoz, mint a becsületbírósnak elnökéhez intézett levelére már közöltem a választ egy Eötvös Károly irodájából kikerült másik levellel. Ezzel a kérdéssel tehát fölösleges tovább foglalkozni.

Allítatik, hogy egy aradi bálon az Ekmére begyűlt összeg egyevben forintban nem küldetett volna el. Az 1887. márczius 5-én tartott vasuti bálról van szó, de a be

folyt összeg elküldött esetleg más cím men is. Ennek konstataciója iránt azonban bevárnod lesz a lap akkori adminisztrátorának Aradra visszaérkezése, a ki most, mint biztosítást őröknök köröln van.

Az iskolás tük számarla Bánha gyvesrl küldött Liebermann féle aranyra vagy annak értékére néve ketten is ugy emléksznök, hogy az egy kivánatra meg is nevezendő, akkor nálunk dolgozott ideig lenes munkatárs által küldték el az iskola felügyelőssághoz, mert ugyanakkor bejelen tettnök 22 ajándék tárgyat is, s azokat az iskolások el is vitette saját szolgája által, de átvéte elismervényt ezekről sem küldött. Egyébiránt erre néve is döntő lehet a volt adminisztrátor visszaemlékezése vagy nyilatkozata.

Hogy Méray Horváth Károlyról az újabb viselkedése után is miként vélekedem, azt természetesen el fogom még mondani, s egyuttal nyilatkozni fogok azokról is, kik ebben az ellenem intézett hájszaban közreműködtek.

Arad, 1889. márczius 27.
Hindy Árpád.

„Aradi Közlöny.”

A politika dilettánsai és a pártok exaltádó, igyekeztek a legutóbbi idők alatt felszínre kerülni és a szabadelvű pártok, házon kívüli nagy közönségnek és sajtójának, nagy erőmegfeszítésbe került elhárítani a magyar politikától ezt a válságot, mi a nemzeti sovinizmus részéről fenyegette.

Pártunk erejének és hazafias köteleesség-érzetének komoly tudatában, a végösség provokáló inzultuskor ellen, nyugodtan s tekintélynek méltóságához illően védte magát és ma már a párt és az általa képviselt szabadelvűség ismét erősebb az országban mint valaha.

Az „Aradi Közlöny”, mint az uralkodó többség organuma, szerencsésnek érzi magát, hogy e mulóban lévő nagy harcban a szabadelvű párt szászörudja mellett küzd, hetett.

A diadal a párté, és mi annyiban fogadunk el részt belőle, a mennyiben lapunk közönségének bizalma van velünk most is.

Mindig büszkeségünk volt egy intelligens közönséggel a pártújság utján haladni és ezt fogjuk jövőre is tenni.

E mellett minden törekvésünk oda irányul, hogy tartalmasság tekintetében és a sokoldalúság révén, olvasónk továbbra is nélkülözhetetlenek lássák az „Aradi Közlöny”-t.

Rajta leszünk, hogy a társadalmi és a politikai élet megérhetlen naturalnak működése a legkisebb korre szorítassék vissza és ártani ne tudjanak; végül pedig maradjunk Arad város, Arad és Csánad megyék közéletének ismertetői, írva a jólés hangján, nem tántorítottjuk el magunkat semminemű erőszakosság által e tekintetben.

Epen ezért, felhívjuk lapunk olvasó közönségét, hogy lapunkat terjesztve szíveskedjék a s u j e n e g y e d r e előfizetését megújítani.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősege.

„AZ ARADI KÖZLÖNY.”

(Még 1-n mindennap)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre 12 ft — kr.
Él évre 6

Negyed évre 8 —
Egy hóra 1 —

Videkre szétküldve:

Egy évre 14 ft — kr.
Fél évre 7 —
Negyed évre 3 — 50 —
Egy hóra 1 — 20 —

Felkérjük egyuttal lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése márczius vé g e n c l e j á r, hogy az előfizetést mi e l ő b b megtegnni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az „Aradi Közlöny.” kiadóhivatala.

HIREK.

ARADES VIDEKE.

— Cronenbold Ferdinánd az aradi vár parancsnok, két hónapos szabadságra men van, szabadságideje alatt a dandárparancs noskását a szegedi 46. gyalogezred parancsnoka, H a l e o s k y ezredes fogja vinni. A napi pótdíjakra való gazdálkodási tiszteletből erre a két hónapra nem H a l c z k y teszi át székhelyét Aradra, hanem, mint a szegedi lapok írják, a dandár-segéd tiszt megy Szegedre.

— Arad megye zarszámadási Aradvár megye házi- és utalappéntára, valamint a vármegye tulajdonát képező vagy kezelése alatt álló alapok és alapítványok 1888. évre szerkesztett számadásából a kivonatot, mely a törvényhatósági tavaszi közgyűlésre elő terjesztett számadásoknak az állandó vá lasztmány által eszközölt előkészítő szám vizsgálása alapjá állítottatott össze, a járási főszolgabírák utján azzal tétetik közre és a törvényhatósági bizottság tagjainak azzal kördetik meg, hogy a zarszámadások, vala mint az állandó választmány határozati ja vaslata, az 1888. évi XV. t. cz. 4. §-a és az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §-a értelmében f. évi márczius hó 28-tól ugyancsak f. évi április hó 9-ik napjáig terjedő 15 napi köz szemléré a megyei levéltárba kitétetik, hol azokat a törvényhatósági bizottság tagjai és az egyes adózók is megtekinthetik s ne táni észrevételeiket a közgyűlést megelőző leg 5 nappal az állandó választmányak beadhatják. A terjedelmes jelentésből a kö zönség tájékoztatása végett közöljük az 1888. évi kiadási tételeket a következőkben: Házi pénztár 88,427 ft 22 kr, Ut alap 147,013 ft 8 kr. Letéti pénztár 68030 ft 1 kr, Törzs vagy-alap 30,002 ft 21 kr, Megyei kórház-alap 7267 21 Butnyini kórház-alap 22909 ft 58 kr, Muraközi-elapítvány 3474 ft 63 kr, Magyaryelver jesztési alapítvány 263 ft 90 kr, Tiszti nyugdíj-alap 21,368 59 kr, Jegyzői nyugdíj-alap 8968 ft 23 kr, Beteg-ápolási-alap 9790 ft 56 kr, Megyeház-építési-alap 24591 86 kr, Népevelési-alap 60 ft, Vásárhelyi Jonáthán-alap 1869 ft 88 kr, Almásy Pal alapítvány 38 ft 20 kr, Megyei szegény-alap 208 ft 15 kr, Kászonyi-alap 195 ft 20 65 kr, Községi könyvomda-alap 979 ft 20 Megyei pót-adó (megyeház-építési)-alap 18,911 ft 79 kr, Gaál Sándor-alapítvány 37 ft 50 kr.

— Az iskolások ülése. Arad város is kolásközé márczius havi rendes ülését ma

— A golyák, a tavasz e kedves hirtetői már hozzánk is megérkeztek. Tegnap a szigmondházi réten már számos golyát lát ták, a melyek imponans méltósággal emel gettük lábaikat a virulni kezdő réte.

— Bucsu estély. Tegnap este bucsuzott el az aradi posta és távirda hivatal tisztikara a „Vad ember”-hez címzett vendég löbn. a körükből távozó M e l l e s Jenő kir. posta távirda tisztőit kit a közmunka és közlekedésteügyi miniszter ur Arad ról Nagyzébenbe helyett át szántáknek. A távirásban a posta és távirda hivatal tisztikara egyik szorgalmas és szívetelenségű tagját vezette el hogy mennyire bírvé kartársai szeretettel bizonyítja az is, hogy a bucsuzólyra a hivatalnoki kar telje szám

— Az iskolások ülése. Arad város is kolásközé márczius havi rendes ülését ma

— Hisz ez igen érdekes adat. Jegyzé meg az asztaltársaság irodalomtörténetes-e. Hisz akkor Berta Paulának érdekes multja van. —

— Kövessé azonban nem igen akart tovább felvilágosítást adni. De addig faggat ták, míg végre engedett.

— Na, ha mindénáron tudni akarják ime elmondom: Naturalista. Saját erejéből lett azzá, a mi. Már pedig el kell ismer nünk: tehetség.

— S jászott már nagyobb szinpadon is? — kérde az „adatgyűjtő.”

— Igen, Kolozsvárt megelőzőleg meg fordult Budán (Kreacsányinál), Szathmár, Nyitrán aszt: mindenütt mint énekes. A mióta azonban drámai szerepekre adta ma gát, határozottan mind jobban és jobban halad előre. S valóban — kár öt mellőzni.

— Erre a megjegyzésre, csak hogy szíjjel nem szedték a színészek a Direktornak s lesz majd: haddelhádd. Csak az asztaltársaság „örök” tagjai védtek őt. Könnyen tehet ték: őt a sajtó és szólásszabadság véd delmezői.

— De erre az, a ki felvetette a kérdést, vajlon lehet-e „Panthéon”-t írni anélkül, hogy a „direktor”-ról benne szó volna, büsz kén kérde.

— Nos kinek van igazsága? Nektek vagy nekem? Nem lehet Panthéon-t kü lönbön írni. Még s: sinés is, ki pedig vonakodik, plane újabb idő óta megjegyzések től, még az is, ha valamelyik színésztársá ról beszél, másként nem adják. Ez a leg jobb bizonyosság, s ezért meg vagyok győ ződe arról, hogy a csütörtöki „Panthéon”-ban is lesz róla szó.

— Lesz bizony, — mondá a „Pan théon” írója, s felmutatja az egész dia kurzust levra. Majd pedig folytatá:

— Hát ti is elismeritek tehetségét, am bizzóttát, jertek el a jutalomjátékára. Tüntetsünk mellette, — a direktor, meg ama iszonyos primadonna bosszuságára.

— Ott lesznük! — Lehet abczugolni Moeonyit?

— Nem. A tüntetések elméletk. Vár junk!

Az aranyos klick.

(Gaboriau regénye.)

— Az „Aradi Közlöny” számára frászabóli fordította: —

W. Ph.

XVII.

(78. folytatás.)

Az ember székilenczven frankot ho zott, Henriette eleinte meg volt arról győ ződe, hogy megcsalták, de a házmaster durván odamutatta neki a zálogcsédulát, melyen kétszáz frank előleg volt felje gyozve.

Henriette alig volt képes tiz frankkal lecsillapítani a házmaster haragját.

Imért egy új család. Ez a színyozoz van frank két havi megtehett jelentett. . . . De mégis vizsgálódott azzal, hogy ez idő alatt Danl visszatért.

Azonban április nyolcadika elérkezett és meg kellett fizetnie a száz frank házbért. Harmadnap már megint pénz nélkül volt.

Most azonban elhatározta, nem hogy elzalogosítja, hanem eladja utitaskájából az arany toalette szekrénykét; fel is kérte Che v. aszt, hogy keressen neki egy vevőt.

Chevassatné eleinte mindenféle ellenve tésekkel állott elő.

Végre mégis kerített egy jó embert, bizonyítása szerint, és a kibén teljesen bizoni lehetett.

Es valóban a jó ember méltónak mu tatkozott a meleg ajánlatra, mindjárt az első látásra ötézz frankot ígérve „szekrény kéért, a mely háromszor is annyit ért. . . . Egy órai felhőborító alkudozása után, mialatt vagy tizszer indult ki a szobából, kivette pénzes tárcsáját és leolvasta a Henrietteől követelt hárcsajót és jouleus d'ort.

Most azonban a fiatal leány elhatá rozta, hogy nem érkezik tovább a Chevas satnál, csak a vassorát szolgálatja ma ganak állta, ezen utjáraól várva, hogy a méltó házmasterrel teljes szakadás áll be.

Csalódott a szegény leány, meri midőn

határozását az asszonnyal közölte, ez csak vállalt vonogatta feléit.

— A hogy akarja, kis oziuzsom. — Csak hogy elhigye ám nekem, hogy a mit gyomrunkon megtakarítunk, abból nincsen haszon.

Ezen esnyölt fogva Henriette min den reggel kiment, hogy bevárárolja magának a zsemét és tejet, mik ezental a reggelijét képezték.

— A nap többi részén nem mozdult ki szobájából, nekivette magát nagy buzgalommal az elkezdett hímzésnek és mi sem zavarta meg napjainak kétségbeesztő egyhan guságát, csak Brévan Maxime hetenkinti látogatása.

Mert az nem felejtette el fenyegetését és Henriette biztos volt abban, hogy minden héton megjeleni látja.

Komolyan lépett be ilyenkor és hiden gen kérdezte a fiatal leánytól, hogy gondolkozt-e az óta, a mi óta oly szerencsés volt tiszteletét tenni.

Henriette rendszeren csak megvető te kintettel felelt, a mi Brévan egy ocspept sem hozta ki sodrából. Tiszteletteljesen kö ezést s mindig visszavonulása előtt ugyan azt mondta:

— Várok . . . ha ma nem, hát ho nap. Oh! a van időm, tudok várni.

Ha Brévan azt remélte, hogy eként ha marább kényseríti Henriette, ugy tökéle tesen aszaldott. . . . Ez a koronkinti bán talmasság még csak fokozta dühét és meg szilárdította erélyét. . . . Búskezege: a keseredett a folytonos haroz gondolatánál és megokudott magában, hogy diadalma san fog kijönni belőle.

Ezen érzelmeiből támadt egy lépésnek gondolatja, melynek eredménye döntő befolyással lett a fiatal leány jövőjére.

Junius hó már vége felé járt és rémül lettel látta apadni kis vagyonát, mikor egy reggel Chevassatnét jó hangulatban látva, azt a kérdést kozakasztotta, hogy nem tud na-e neki valami munkát szerezni, mivel ő kézimunkákban nagyon ügyes.

De már az első szavaknál a másik ka czagásba tört ki.

— Ugyan hagyjon nekem békét, — szakítá az félbe Henriette, — hát ezek a kezek munkára vannak teremtve.

Henriette azonban folytatá a kérdését, és ügyességének bizonyítékául megmutatta a megkezdött hímzést.

— Ez nagyon csinos, — jegyzé meg a házmaster, — de még ha reggeltől es tig is dolgozna, egy tündér sem szerencs vele meg egy tengelőnek való éltel sem.

Ebben a tulzában némi valónak kel lett rejtenie, a szegény leány sejtette, azért sietett is hozzá tenni, hogy ő még sok más dologra is képes.

— O például kitűnő zenésznő és nagyon jól tudna zongora vagy éneklőként adni, ha tanítványokat szerzenének neki.

Ezen szavakra a tiszteletreméltó por tásné kis szemeciben örödi örömvillámok ozikáltak.

— Hogyan is oziuzsom, ön megtudnat tánczoltatni egy kis társaságot? — kiáltot fel, — mint azok a művészek, a kik a bá lakon szongorúznak.

— Mindenestre.

— Lám, lám, az a szép tehetetőség. Miért nem szólt nekem előbb. Gondos kodni fogok majd megajlja, bizza csak réám.

Következő szombatnó tenyleg megjelent korán reggel Henriettenél kiderült arczczal, mint a ki valami jó birrel jön.

Gondoltam önre — szólt már a kü szobón.

— Ah! . . . Van a házban egy lakónőnk, a ki ma este nagy estélyt rendez. . . . Beszél tem neki önről és ő azt mondta nekem, hogy kész önnek harminoz frankot fizetni, ha megtánczoltatja az ő társaságát. . . . Har minoz frankot, — ez már aztán őszeg, nem számítva azt, ha meg vannak önnel elégedve, az önnek más házbakban is bizto sít alkalmaztatást.

— Melyik emeletben lakik az a nő? — A másodikonban, a hátulsó lakásban.

Madame Hilaire . . . nagyon előkelő nő s ki parjatt kérésheit a jövőrenek. . . . Pont ki lenoz órákor ott kellene lenni.

— Ott leszek.

Henriette egészen boldogan és remény telí szívvél a délután egy részét azzal töltö, hogy kopott fekete selyem ruháját, az egvedli ruháját egy kisé átalakítsa. . . . Ugyességgel és türellemmel a fiatal leány est a ruhát elég csinos összeállította és pont tíz órákor bekészönt Hi laire asszonnyal.

Egy sajtóságnak s különböző butorok kal ellátott szalonba vezették, mely azonban fényesen volt megvilágítva s melyben hét

csütörtökön délután 4 órakor tartja meg, az általunk már készített tárgysorozat sze rint. Az ülésre e helyen is felhívjuk az is kolások tagjainak figyelmét.

— Uj gazdasági tudósító. A világsi járásban K o l a t s c h e k Károly le mondása folytán az állandó gazdasági tu dósítói tsztség megvárosodván, ez állásra Arad megye alispáni hivatala a földmvelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszternél I b y Ferenoz pankotai uradalmi gazda tisztelt hozta javaslata.

— Az aradi polgári jótékony nőegylet évi rendes közgyűlést folyó 6 évi 4 p r i l 7-én d. u. 3 órakor tartja meg a városháza emeleti kistermében, melyre az egyesületi tagok tisztelettel meg hivatnak. Tárgya: évi jelentés, számadások, indítványok. Arad, 1889. márczius 27-én. Osv. P u r g l y Jánosné fővédőszony, M o l e k Lajos dr. titkár.

— Születtek meghaltak. Aradváros területén az elmult héten született 37 cse, csemő és pedig 23 fiu, 14 leánygyermek; Elhalt a város lakosságából 36 egyén 16 fi-, 20 nőnemű. Az eredmény élég ked vező. A születések évi arányszám 48,3, a halalozásoké 47,9 pro mille.

— Az aradi iparhatósági megbízottak tegnap délelőtti 10 órakor tartották meg év rendes ülésüket M a g y a r i Ferenoz elnökelete alatt. N y a r y Béla iparható sági biztos jelentésében. Megnyitásván az ülés, az elnök, mint az iparhatósági és ipar testületi lajstromok vezetésének ellenőrzésé vel megbízott küldöttség előadója, jelentette, hogy a törvény által előlirt könyvek és lajstromok mindkét részről hibátlanul ve szeltek. S z o n t a g h Géza, a keres kedő és ipartanozoz iskolák látogatására ki küldött bizottság előadója jelenti, hogy ez érvényesben a tanmenet a rendes kerék rá gáiban mozgott, csak az tñnt fel előte, hogy sok ipartanoneznak nincs tankönyve és szerelvénye. Azért felhivta N e s e n e r a igazgató tanitót, hogy ezekről jegyzéket ál lítson össze, melyet elintézés végett az iparhatósághoz fog beterjesztetni. B e t t e l h e i m Adófi, K r a u s z o Károly, B a r t h l Ernő B i e d l Odón és L e n g y e l Lipót műhelylátogatók jelenti, hogy kerületükben a műhelyeket rendben találák. R e g d o n Sándor, mint a vá rosban lévő gyárak ellenőrzésére kiküldött bizottság elnöke jelenti, hogy más bejelen teni valója nincs, mint a Neumanngyárban történt eszmérgézésnek s az, hogy a „Paa nónia” keményítő gyár a tóli évszabban öze mével szimtelte. A végeladások és árvo rések ellenőrzésán kiküldött bizottság előadója, M a g y a r i Ferenoz jelentette, hogy ez érvényesben végeladás és árverés nem fordult elő. Végül S z o n t a g h Géza és M a r x Ernő, kik tanozok fel szabáditására küldettek ki, hat tanozok fel szabáditását hozták javaslata. Ezzel az ülés véget ért.

— A golyák, a tavasz e kedves hirtetői már hozzánk is megérkeztek. Tegnap a szigmondházi réten már számos golyát lát ták, a melyek imponans méltósággal emel gettük lábaikat a virulni kezdő réte.

— Bucsu estély. Tegnap este bucsuzott el az aradi posta és távirda hivatal tisztikara a „Vad ember”-hez címzett vendég löbn. a körükből távozó M e l l e s Jenő kir. posta távirda tisztőit kit a közmunka és közlekedésteügyi miniszter ur Arad ról Nagyzébenbe helyett át szántáknek. A távirásban a posta és távirda hivatal tisztikara egyik szorgalmas és szívetelenségű tagját vezette el hogy mennyire bírvé kartársai szeretettel bizonyítja az is, hogy a bucsuzólyra a hivatalnoki kar telje szám

— A golyák, a tavasz e kedves hirtetői már hozzánk is megérkeztek. Tegnap a szigmondházi réten már számos golyát lát ták, a melyek imponans méltósággal emel gettük lábaikat a virulni kezdő réte.

— Bucsu estély. Tegnap este bucsuzott el az aradi posta és távirda hivatal tisztikara a „Vad ember”-hez címzett vendég löbn. a körükből távozó M e l l e s Jenő kir. posta távirda tisztőit kit a közmunka és közlekedésteügyi miniszter ur Arad ról Nagyzébenbe helyett át szántáknek. A távirásban a posta és távirda hivatal tisztikara egyik szorgalmas és szívetelenségű tagját vezette el hogy mennyire bírvé kartársai szeretettel bizonyítja az is, hogy a bucsuzólyra a hivatalnoki kar telje szám

Mely szerint Sikló község részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Sikló község község-házának helyreállítása tekintetéből Arad megye tekintetes törvényhatósági bizottságának 579/1887 számú intézkedése folytán szükségelt költségvetés 4134 frt 33 krnyi összeg erejéig megállapítván; ugyan azért az árlejtés útján tartandó árverési határidő folyó évi április hó 27-én, délelőtt 9 órára Tíkló község-házánál ezennel kintzetik.

Miről is a pályázni óhajtok ezennel értesítetnek azzal, hogy a tervezet és feltételeket Sikló község jegyzői irodában bármikor megtekinthetők. Sikló 1889 március 22.

A község előljárósa:

Zeldesán Péter, József
jegyző. bíró.

3603/1888.

152-1

Averési hidetményi kivonat.

Az új-arádi kir. bíróság mint tükvi hatóság közhírré teszi, hogy Varadin József (József) numári lakos végrehajthatónak Mik Juon (Jován) numári lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében az új-arádi kir. járásbírósa területén levő Numaron fekvő a numári 61 sz. tükvben A I 7-16 sor, 185a, 260a, 317a, (486-487a) hrsz. foglalt 18 urbéri kútelekből álló ingatlanra az árverést 835 frtbanezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi április hó 16-ik napján d. e. 10 órákor a numári község-házánál tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatul fog.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 83 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Új-Aradon, 1888. évi december hó 18-an.

Az új-arádi kir. bíróság
min tükvi hatóság.

5497 szám.

Arverezési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik miszerint az üzlet-szabály: at 61 §-a értelmében elárúsítandó kivétel-talan szállítmányok (mint ruhaneműk, liqueur, vasárúk, géprész, üres hordó, faárú, kézmű és rövidárúk, kép és ráma, azonkívül különféle talált tárgyak mint esernyők, dohánytárcsák stb) nyilvános árverése Arad állomásunk feladasi rak-tárában f. hó 28-án csütörtökön reggeli 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverésre a t. közönség meghívatik.

Az üzletvezetőség.

Kiadó lakás.

A Teleky-utca 27. sz. a lévő
háZ,

melylye 7 egészséges lakszoba, egy fürdő szoba, kamara, konyha, pincze, fakamara, istálló, kocsiszin, disznó-óll, nemkülönben a háznál nagy s rendezett gyümölcsös kert adatik át bérbevevőnek

folyó évi május hó 1-től
egészben vagy részben kiadó.

A feltételek és házbér feltehtértekez-hetni Stanescu József áztulajdonossal, BERZA u. p. Borosse bes.

742 sz. yh. 1889.

Hirdemény.

Saxl Testvérek a Sága pécskai-ut 13. sz. a. telken az általuk feltalált összevont marha-trágya előállítására ipar- és telepengedély iránt folya-modván az 1884. évi XVII. t. cz. 27. §-a értelmében ezen kérelem tekintetében f. hó 28-án d. e. 10 órára helyszini tárgyalás kintzettek melyre érdekelt szomszédok ez uton is meghivat-nak azon megjegyzéssel, miszerin a felállítani-szándékolt gyár helyszin- és tervrajzai, valamint azok tüzetes leírása az iparhatóságnál f. hó 27-ig mindenkor a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a telep engedélyezésé ellen netáni észrevételek írásban ugyanazon napig a hivatalnál, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával előterjesz-tendők, mivel észrevételek hiányában, s ha köz-tekintetek gátolólág föl nem merülnek a mondott törvény 30 §-a rendelkezéséhez képest, a telep-engedély ki fog adatni.

Aradon, 1889. március 14.

U bányi,
főkapitány.

Arverési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az aradi kir. államjósázigazgatóság kezelése alatt álló a pécska-kovácsházi, méné-szt.-annai aradi, lippai, vajdahunyadi és dévai uradalmakhoz tartozó alább felsorolt bér-tárgyaknak további hasznosítása végett az alább megnevezett helyeken és napokon felsőbb jóvávalóság fenn-tartásával írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre ha-szonbérelni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, miszerint az árverési feltéte-lek és kiküldési árak azon helyen hol az árverés tartatik megtekinthetők.

Haszonbérbe adatnak:

I. A m. kir. államjósázigazgatóságnál Aradon

1889. április hó 29-én délelőtt 10 órákor

Magyar-bánhegyesi 80 hold dotationalis föld, Magyar-pécskai 4 hold felső legelő tisztí föld, Oláh-pécskai 5408 hold szilvákert, Sajtényi 31150 hold szérűskert, Magyar és Ó-Pécskai halászati jog, Zimándkőz 3081300 hold zimándi pusztá, Csicsér-mondorlaci halászati, zimándi 3081300 hold pusztán vadászati és az Arad-zsigmondházi csolnak-átelkesi jogok.

II. Lippán a m. kir. kincstári ispánságnál

1889. április hó 30-án délelőtt 10 órákor.

Hidegkuti 11590 hold plopp-dűlő, sistarovecki 257713 hold kismajorföld, petrisi 4 hold mézárszékért, la-i lasinczi 582400 hold legelőföld és a 2800 hold gyalu vinilor, kövesdi 931150 hold majorföld, 7460 hold zomanyicza, 2 hold habos, és a 81015 hold kincstári föld, a traunai mezei vadászati jog, a lippai 21410 hold L gyungyuk, 1615 hold gyileriu, 121418 hold T. gyileriu, 618 hold pótkert, 5200 hold sásárok, 674 hold pótkert, az ottani mézárszék, 4103 hold A kivágás D dűlő 13348 hold R iváncsa 6807 hold régi posta föld, 31166 hold Iváncsa és az 5464 hold R Iváncsa vége a dorgosi 19 hold korcsmaföld.

III. Valyemáren a m. kir. kincst. ispánságnál

1889. május hó 1-én délelőtt 10 órákor

Lalasinzi 521200 hold mortarecz, 251405 hold la korug, 44250 hold majorföld, 25 hold majorföld, ba-kamezói 1 hold üres ház hely, 151400 hold majorföld, 8675 hold rétföld, 2741195 hold legelőföld, grossi 4 hold mézárszékért és 33 hold „dobka“ rét. osztrovi 10 hold szilvás és 297880 hold majorföld, pozso-gai 5521000 hold majorföld, szelcsovai 162309 hold majorföld, valyemárei 4 hold legelőföld, 7400 hold ma-jorföld, 4 hold mézárszékért, a vörösmarti 1041000 hold majorföld 10150 hold kivágás, 9800 hold föld és 121450 hold legelőföld, a berzova 12600 hold fűzfás, 211238 hold prund la murfák, 51190 hold u-vada, a grossi 41740 hold majorföld, pernyesti 800 hold pagyma, a szelcsovai bakamezói lalasinzi, pozso-gai és osztrovi halászati jogok, a lalasinzi révvám és a tótváradai vásárvám jogok.

IV. Vajdahunyadon a m. kir. ispánságnál

1889. május hó 2-án délelőtt 10 órákor

a n.-runki kert, hátszegi malom és a 71300 hold bábolnai holtmaros meder.

V. Déván a m. kir. adóhivatalnál

1889. május hó 3-án délelőtt 10 órákor

Valsabradi földek dévai piaci emeletes házban egy bolt, szoba és konyha, dévai mérnöki házban egy laká-ugyanott egy lakás. Lengyel-téle házban egy bolt. A szinházi emeletes házban egy bolt, ügyvédi lakás, iss páni lakás és a Makrai-téle ház, roskányi birtok, dévai mérnöki házban egy lakás és a zsepi fűzes.

Aradon 1889. március 22-én.

A m. kir. államjósázigazgatóság.

(Utánn yomat nem díjaztatik.)

Kevés haszon, nagy forgalom.

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönsé- get, hogy a legújabb árucikkkel dusan elláttam

kézmű-, rövid-, norinbergi-, fehérnemű-áru

és
gyermekjáték-üzletemet.

Lezállított árak, megcsöcsőség és a cikkek finomsága felülmulhatatlanok.

Egy végváson 30 rtf. 4.50 5.50 6.- 7.- 8. frt.
Csoda csodák és szilvái váson 5. 6. 7. 8. 15 forintig.
Különféle vásonok rtf. 12. 14. 16. 18. 20. 25. krajozár.
Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég 30 rtf. 5. 6. 7. 8. 9. frt.
Különféle oxford zephir 18. 20. 22. 25. 30. krajozár.
Kartonok, legújabbak 16. 18. 20. 22. 25. kr.
Divatos barkotok 16. 20. 22. 25. 27. 30. 36. krig
Kockázott és szines szövötek 16. 18. 20. 25. kr.
Creppok, boegek, casmirok, loden, dupla széles, minden szinben 30. 35. 40. 50. 60. 70. kr.
Fekete lüszterek 20. 22. 25. 30. 40. 50.
Fekete ternok, kasmir és Crepp, dupla széles 55. 66. 70. 80. 90. 1.- 1.80-ig.
Finom czérna mosókémek gyermek és férfi öltönyökre 25. 30. 40. 50. kr.
Vitorlavásznak 20. 22. 25. 30. kr.
Törülközők 16. 18. 20. 25. kr.
szálkendők és pohártörülők 20. 22. 25. 30. 3r.
szálterítők szinesek 34. 60. 1.- 1.20 1.50, 2 frt.
szálterítők és asztalkendők 6 személyre 3.50 4.-, 12 személyre 6. 7. 8. frt.
Csipke és juttéffüggönyök 20. 22. 25. 30. 40. kr.
Zsebkendők fehér és szines 6 drb 40. 50. 80. 1.- 3 frtig.
Női- és gyermekcipők csodás olcsó árban.
Gyermekcipők 5.50 6.50 7.50 8.50.
Hőszernyők 90 kr. 1. 1.20 1.50. 2. 3. 4. 5 frt.
Finom chiffon, oxford és kretoningek 90 1.-, 1.20. 1.50. 1.80 2 frt.
Dolgozó-ingek 65. 70. 80. 90. kr.
Férfi lábravalók vásonból 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. kr.
Finom női ingek 65 75 85. 90. 1.20 1.50.
Fehér és szines alsó-szoknyák 80. 90. 1.- 1.20. 1.50.
Mellfűzők 60. 65. 70. 80. 90. 120. 150.
Gyermekingek 60. 70. 80. 90. 1.-
Nyakkendők 14 18. 20. 20. 25. 30. 40. 50. kr.
Finom női hálócserettek 70. 80. 90. 1.- 1120 150
Harisnyák nők férfiak és gyermekek sz. amára 8 10. 15. 20. 25. 30. kr.
Gallérok 16. 18. 20. kr.
Manchetták 25. 30. 35. kr.
Munkás sapkák 25. 30. 40. kr.
Gyermek és férfi nemezkalapok 1.-, 1.20 1.50, 1.80. frtig.
Utazó-bőröndök (Koffer) 90. 1.20 1.50. 10-ig.
Kézi kosarak 25. 30. 40. 60. 80. 1.- 1.50.
Czérnt, selyem és glaseoztyúk minden szinben.
Gyermekruhákat, fiúk- és lányok részére.
Szönyegek paplanok és pokróczok. Gépész-szövények, gyermek- és női kötek. Mindennemű selyemkendők, szabókellék, szallagok, rüszkek, virágok, gom- k czernák, pamutok, pénzcs. dobány- és szivartárca- k asztal- és tollkések, kanalak, fog- haj- és ruhaké- k ui fajtájpák és szípkák, illatszerek, albumok, iskola- táskák, poharak, esemegés-tányérok, vajtartók.

Ezeket kívül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt 5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállítási bazáromra, mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállítva. A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem.

KILÉNYI ADOLF ARAD,

16ter, arena-épület, a kék golyóhoz.

Postai megrendelések pontosan teljesítetnek. Csomagolás ingyen.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-téle könyvnyomda Aradon.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Arad szab. kir. város 188 évi számadásai alapján készített zárszámadása, részletezett kimutatások, vegyon leltár a város cse- lekvő és szenvedő vagyon állásáról készített mérleg az anyagszámadási kivonat, ugy a tanácsjelentése a 1886 évi XXI. t. cz. 17 §-ának b) pontja értelmében f. évi márczius hó 26 ik napjától kezdve a tanácssteremben közzesziére kitéve van, jogosítva lévén mindenadózó azokat megtekinteni és azokra észrevételeit az idézett törvény alapján a f. évi április hó 10 napján tartandó városi rendes közgyűlést megelőzőleg öt nappal a ta- nácshoz betérjeszteni.

Aradon, 1889. márczius hó 23-án.

Arad szab. kir. város tanácsa.

Pályázat.

Arad sz. kir. város közönségénél, Gáj külvárosban egy 200 frt évi fizetéssel s nyugdíj jogosultsággal kapcsolatos szülészni állás üresedésbe jövén, azon okleveles szülészök, kik ezen állást elnyerni óhajtják ezennel felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket hozzá folyó év április hó 9-ig benyujtsák.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

